

KOMUTACIONE (SWITCHING) TEHNIKE

Predmet: Računarske mreže

Predavač: dr Dušan Stefanović

PRENOS PODATAKA U MREŽI

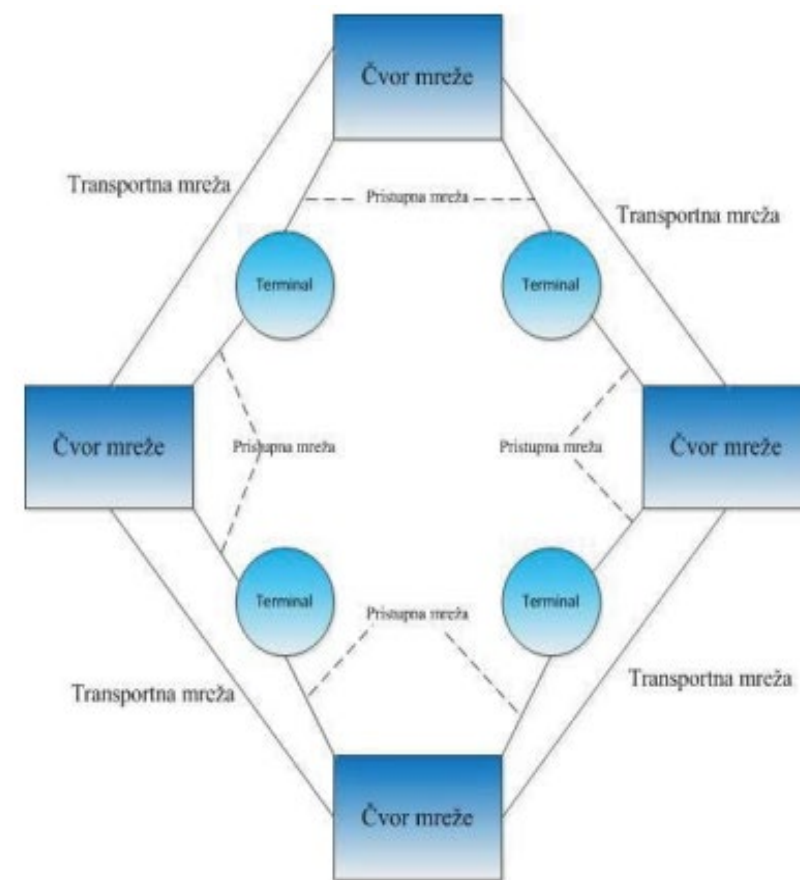
Komponente mreže za prenos podataka su:

Čvorovi mreže – usmeravaju saobraćaj kroz mrežu (ruteri)

Prenosni medijumi – obezbeđuju povezivanje čvorova

Terminal – uređaj pomoću koga korisnik pristupa tk mreži (modem)

Pristupna mreža – povezuje terminal sa čvorovima mreža

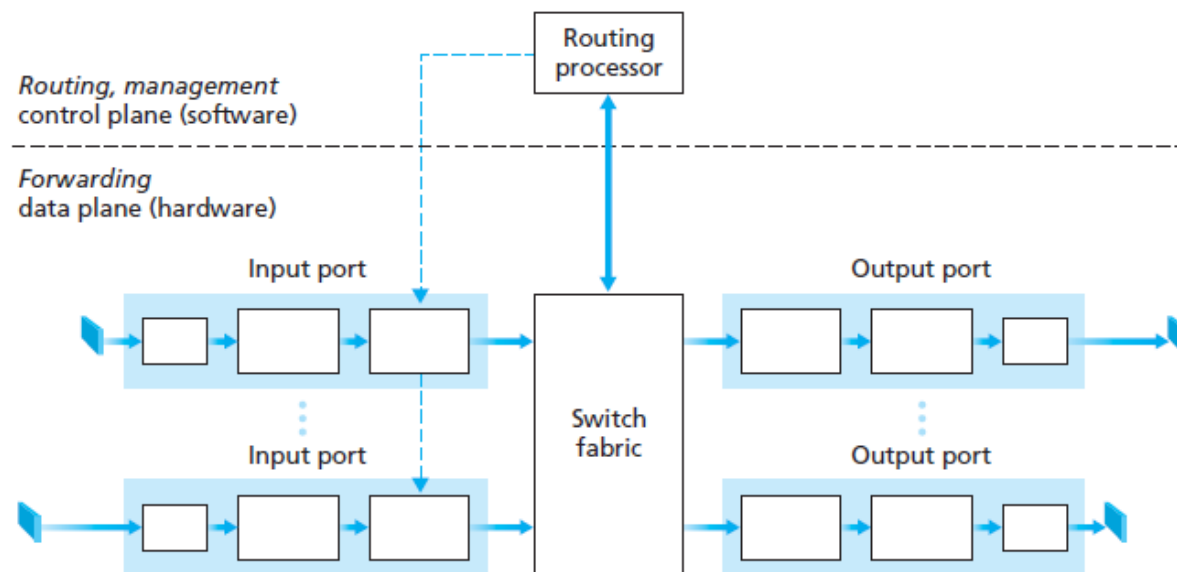
USMERAVANJE SAOBRAĆAJA U MREŽI

Koraci u usmeravanju saobraćaja u mreži su:

Rutiranje (routing processor) – rezultat je formiranje tabele rutiranja na čvorovima

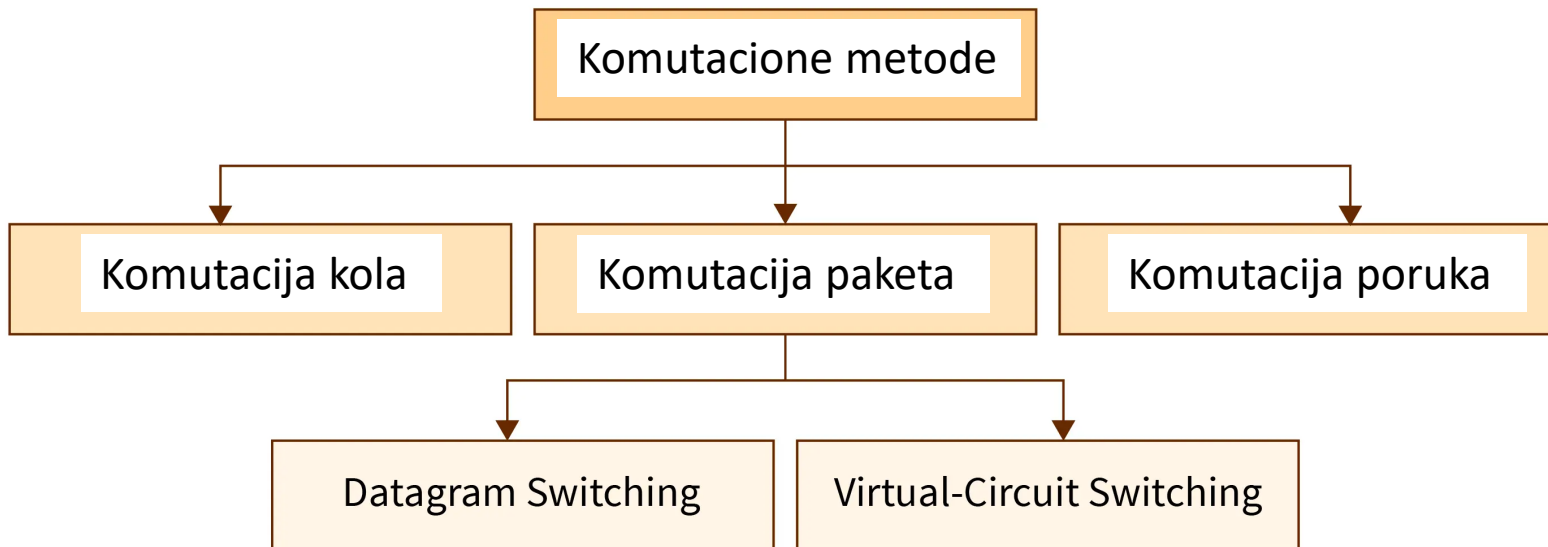
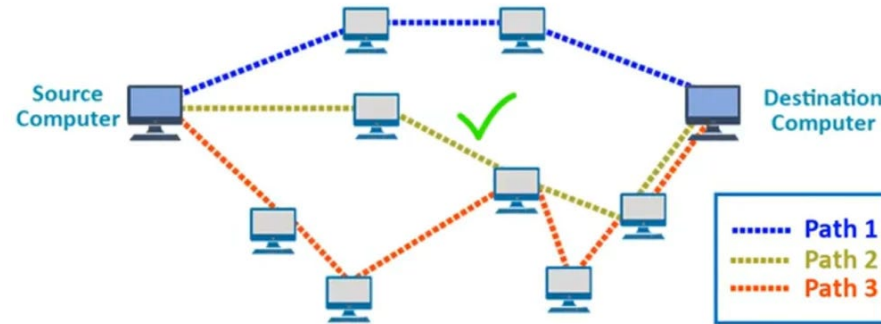
Prosleđivanje (forwarding) – određivanje izlaznog porta na čvoru za dolazne pakete na osnovu određene adrese

Komutacija (switching) – prenos podataka sa ulaznog na izlazni port čvora na osnovu podataka dobijenih prosleđivanjem

KOMUTACIONE (SWITCHING) TEHNIKE

Switching u računarskim mrežama se odnosi na **način kako se podaci prenose kroz mrežu između čvorova.**

KOMUTACIJA KOLA (CIRCUIT SWITCHING)

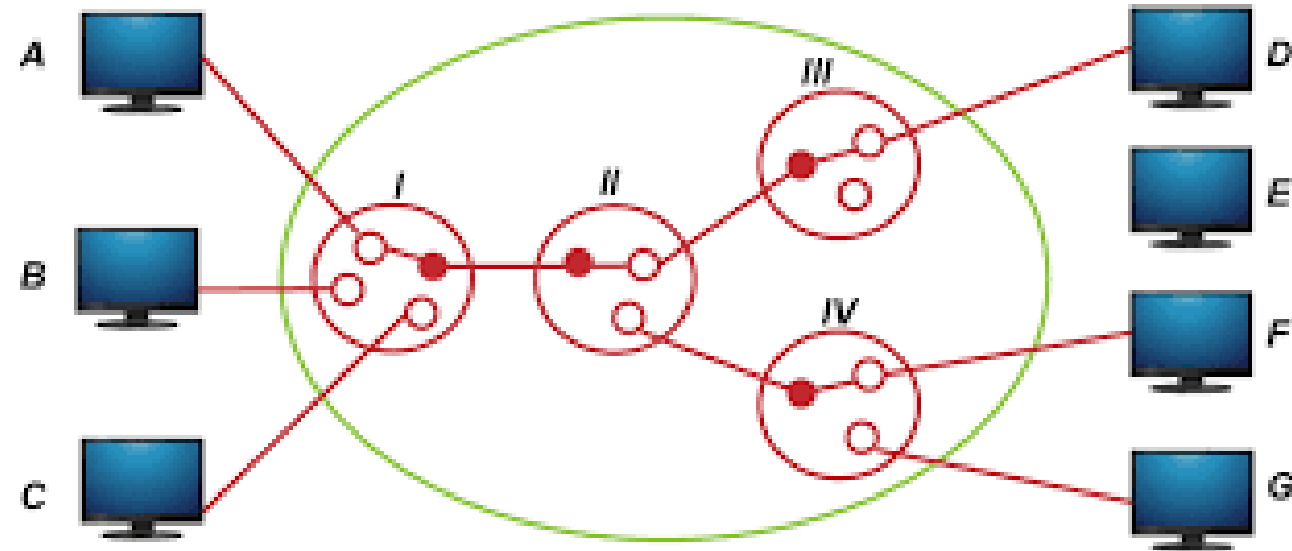
Zasebna (dedicated) putanja se uspostavlja između prijemnika i predajnika što je čini prilično skupom tehnikom

Pre razmene podataka mora da se uspostavi konekcija

Najstariji način komunikacije koji je razvijen za javne telefonske mreže čiji je osnovni servis prenos glasa

Dobra osobina komutacije kola je malo i konstantno kašnjenje dok su mane loša iskorištenost prenosnih linkova i nepostojanje zaštite od grešaka u toku prenosa, periodi tišine

1. Uspostavljanje konekcije
2. Razmena podataka
3. Raskidanje konekcije

KOMUTACIJA PORUKA (MESSAGE SWITCHING)

Memoriši i prosledi (store and forward) tehnika

Ne zahteva uspostavljanje dedicated putanje između izvora i odredišta

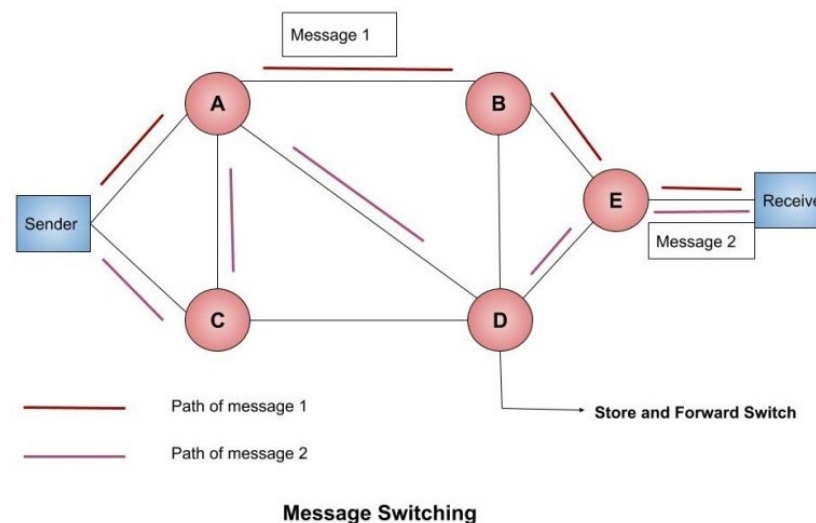
Primer je slanje SMS poruke u mobilnim komunikacijama

Poruka se šalje u celosti čvoru koji rezerviše link prema narednom čvoru i u celosti šalje poruku a nakon slanja se rezervisani link oslobađa.

Zahteva se od čvorova dovoljno prostora da skladište celu poruku pre nego što je proslede narednom čvoru i javlje se zbog toga dodatno kašnjenje

Efikasniji je od komutacije kola jer nema rezervisanog kanala, zagušenje je manje jer poruke mogu privremeno da se čuvaju na čvorovima

Nije pogodna za striming i aplikacije koje rade u realnom vremenu

KOMUTACIJA PAKETA (PACKET SWITCHING)

Kombinuje prednosti prethodne dve komutacione tehnike i razvijena je za potrebe Interneta

Komutacija paketa je danas u osnovi svih modernih mreža

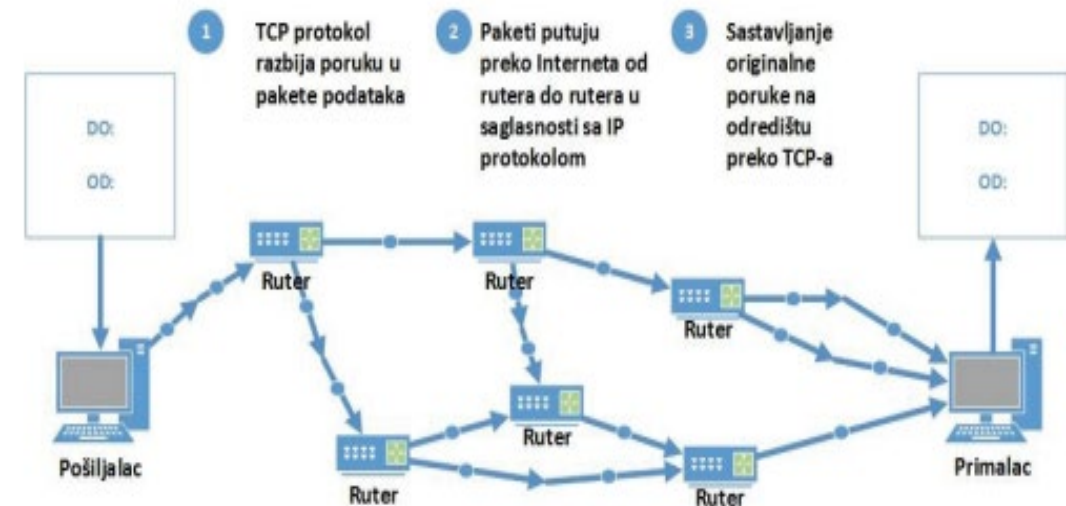
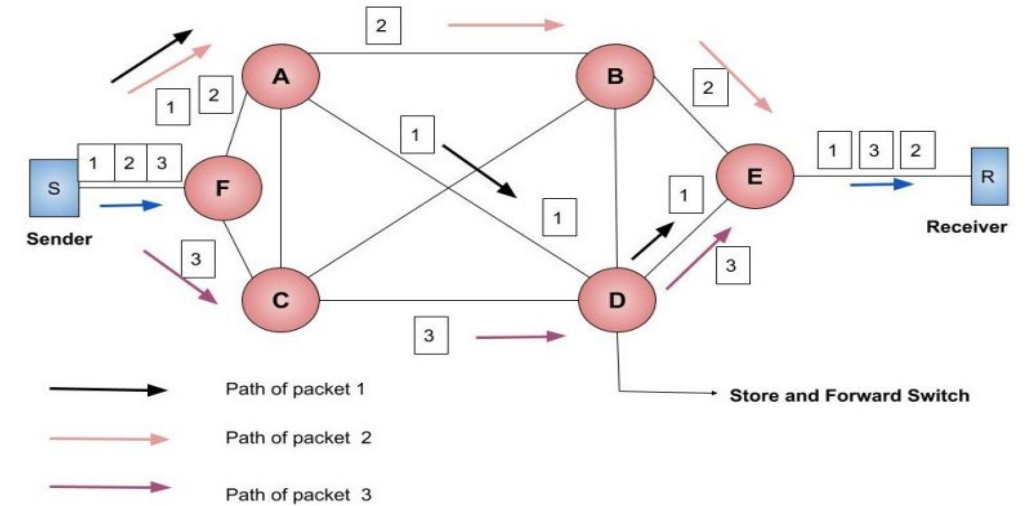
Poruka se segmentira u manje delove koji se zovu paketi

Svaki paket se sastoji od izvorišne i odredišne adrese

Obzirom da su paketi uvek iste dužine mogu da se čuvaju u glavnoj memoriji a ne na disku što utiče na smanjenje kašnjenja.

Prisutna je optimizacija u prenosu paketa između čvorova i paketi se uglavnom obrađuju po FIFO (First come, First served) modelu.

Ukoliko se javi preopterećenje u mreži paketi se odbacuju

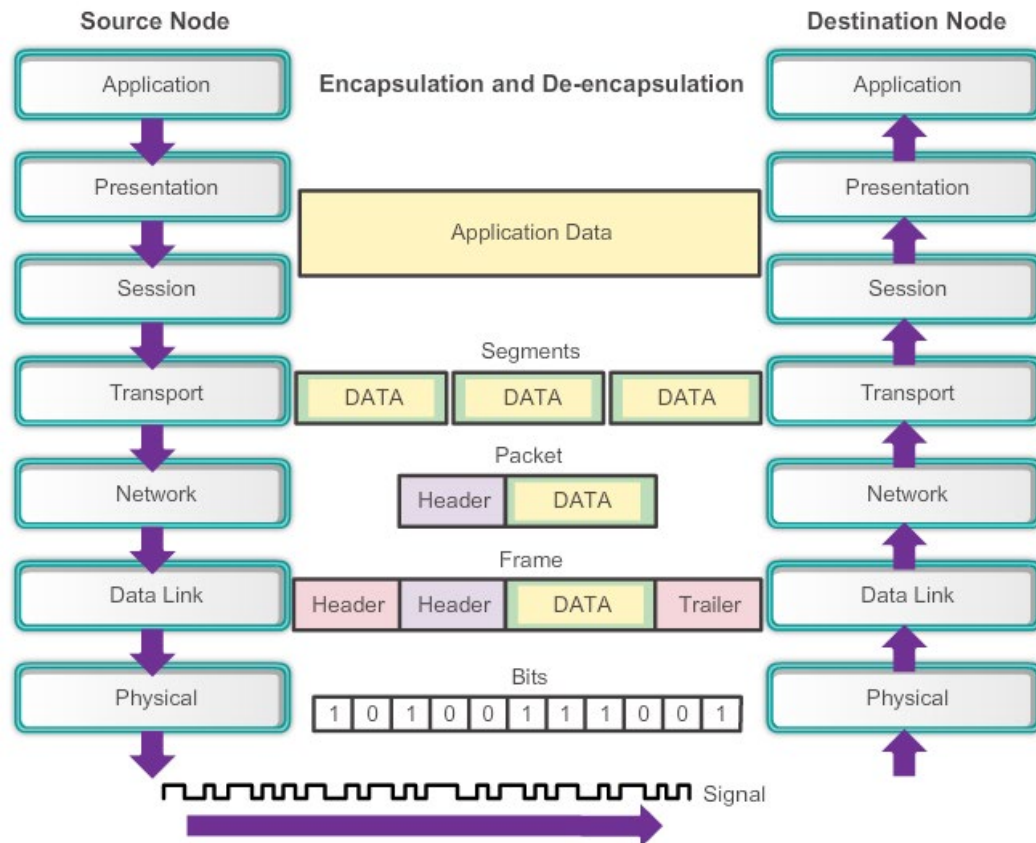
KOMUTACIONE (SWITCHING) TEHNIKE

Tehnika	Prednosti	Nedostaci	Primer upotrebe
Komutacija kola (Circuit Switching)	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilna veza- Nema gubitaka paketa- Konstantna latencija 	<ul style="list-style-type: none"> - Neefikasno korišćenje resursa- Veza zauzeta i kada nema prenosa- Sporo uspostavljanje veze 	Telefonske mreže (PSTN), stari ISDN sistemi
Komutacija paketa – Datagram	<ul style="list-style-type: none"> - Visoka efikasnost- Skalabilnost- Fleksibilno rutiranje- Otporno na kvarove 	<ul style="list-style-type: none"> - Promenljiva latencija- Mogući gubici paketa- Paketi mogu stići van redosleda 	Internet (IP), web saobraćaj
Komutacija paketa – Virtual Circuit	<ul style="list-style-type: none"> - Bolja kontrola saobraćaja- Paketi stižu redom- Predvidiviji prenos 	<ul style="list-style-type: none"> - Potrebno uspostavljanje veze- Manja fleksibilnost od datagrama 	MPLS, Frame Relay, ATM
Komutacija poruka (Message Switching)	<ul style="list-style-type: none"> - Nema potrebe za stalnom vezom- Jednostavna implementacija 	<ul style="list-style-type: none"> - Veliko kašnjenje (store & forward)- Neefikasno za velike poruke- Zastarela tehnologija 	Telegrafski sistemi (istorijski)

FIZIČKE KARAKTERISTIKE MREŽE

FIZIČKI SLOJ

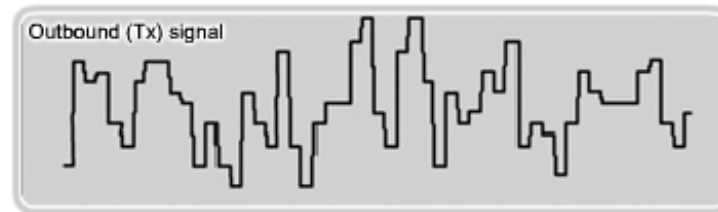
- Fizički sloj obezbedjuje fizički prenos bita tj. definiše mehaničke i električne karakteristike prenosnog medijuma i interfejsa između mrežnog uređaja i prenosnog medijuma
- Na fizičkom sloju se definišu naponski nivou, tip modulacije, tip kabla, ...

Medijum	Fizičke komponente
Bakarni kabl	<ul style="list-style-type: none"> • UTP • Coaxial • Konektori • NIC • Port • Interfejsi
Optičko vlakno	<ul style="list-style-type: none"> • Jednomodna • Multimodna • Konektori • NIC • Interfejsi • Laser i LED diode • Foto dioda
Wireless medijum	<ul style="list-style-type: none"> • Access Points • NIC • Antene

PRENOSNI MEDIJUMI

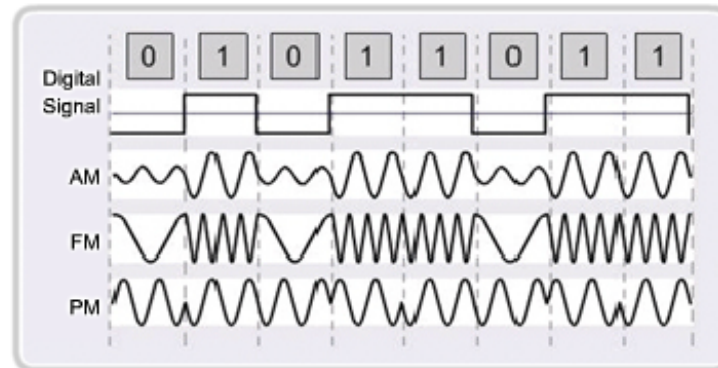
Fizički sloj ima zadatak da prilagodi prenos frejma koji je kreiran na data link sloju kroz odgovarajući prenosni medijum

Odmerak električnog signala koji se prosleđuje kroz bakarni medijum

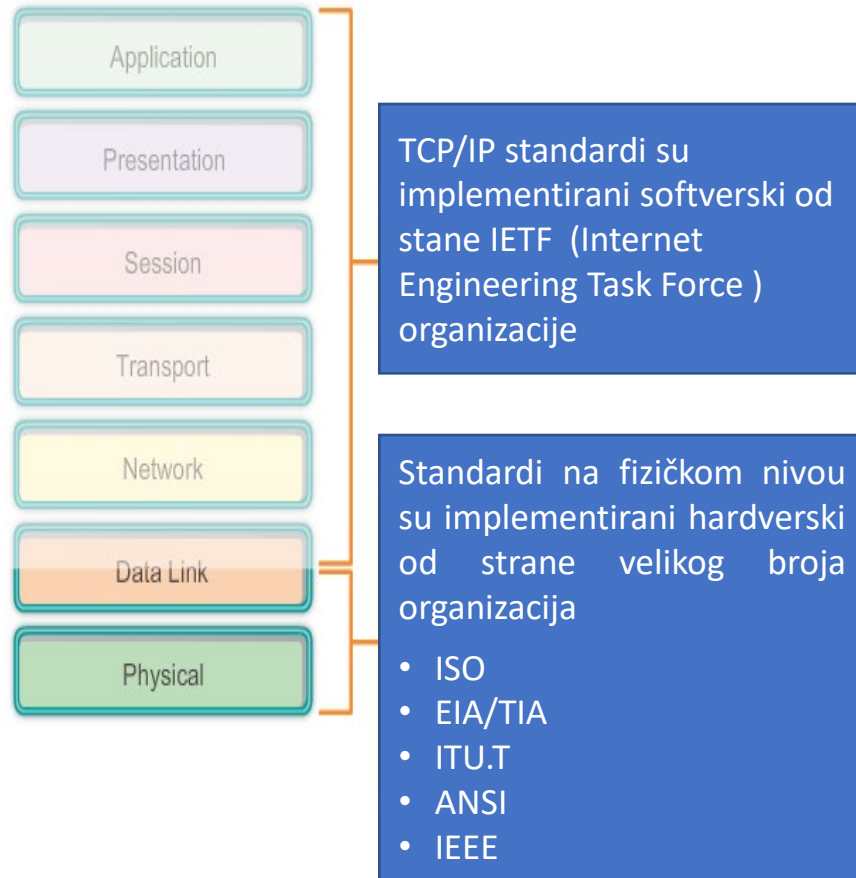

Prenos svetlosnog impulsa kroz optički medijum

Prenos radio talasa kroz bežični medijum

STANDARDI NA FIZIČKOM SLOJU

Organizacije za Standardizaciju	Mrežni standardi
ISO	<ul style="list-style-type: none"> • ISO 8877: Officially adopted the RJ connectors (e.g., RJ-11, RJ-45) • ISO 11801: Network cabling standard similar to EIA/TIA 568.
EIA/TIA	<ul style="list-style-type: none"> • TIA-568-C: Telecommunications cabling standards, used by nearly all voice, video and data networks. • TIA-569-B: Commercial Building Standards for Telecommunications Pathways and Spaces • TIA-598-C: Fiber optic color coding • TIA-942: Telecommunications Infrastructure Standard for Data Centers
ANSI	<ul style="list-style-type: none"> • 568-C: RJ-45 pinouts. Co-developed with EIA/TIA
ITU-T	<ul style="list-style-type: none"> • G.992: ADSL
IEEE	<ul style="list-style-type: none"> • 802.3: Ethernet • 802.11: Wireless LAN (WLAN) 802.15: Bluetooth

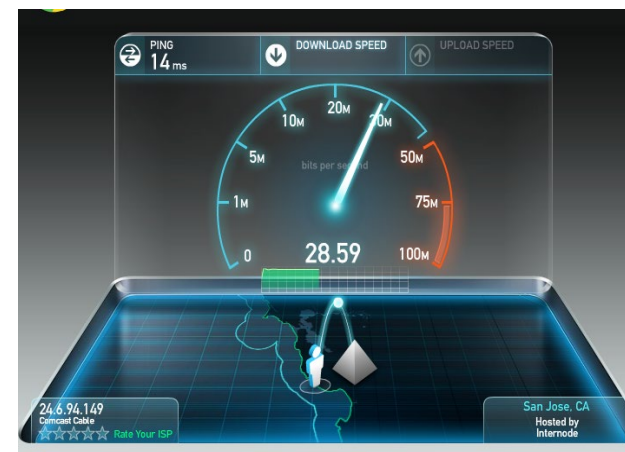
FIZIČKI SLOJ PARAMETRI MREŽE

Bandwidth je kapacitet prenosnog medijuma tj. maksimalan broj bitova koji se može preneti kroz prenosni medijum u jednoj sekundi (Kbps, Mbps)

Throughput je realni protok tj. količina prenesenih bitova kroz prenosni medijum u određenom vremenskom intervalu. Obično se dobija kao kombinacija kašnjenja(latency) i propusnog opsega (bandwidth)

Kašnjenje (latency) je vreme koje je potrebno paketu da pređe putanju od izvora do destinacije i meri se u sekundama

Unit of Bandwidth	Abbreviation	Equivalence
Bits per second	bps	1 bps = fundamental unit of bandwidth
Kilobits per second	kbps	1 kbps = 1,000 bps = 10^3 bps
Megabits per second	Mbps	1 Mbps = 1,000,000 bps = 10^6 bps
Gigabits per second	Gbps	1 Gbps = 1,000,000,000 bps = 10^9 bps
Terabits per second	Tbps	1 Tbps = 1,000,000,000,000 bps = 10^{12} bps

LATENCIJA (KAŠNJENE)

Round Trip Time (RTT) je vreme potrebno da se paket ili signal prenese do odredišta i nazad

RTT vreme možemo saznati uz pomoć alata PING

RTT ne može biti manje od brzine propagacije signala kroz medijum (za bakar je $\frac{2}{3}$ brzine svetlosti – $3 * 10^8$ m/s dok za wireless je $2 * 10^8$ m/s)

Latencija ili kašnjenje zavisi od različitih faktora

- propusnog opsega linka
- brzina prostiranja signala kroz medijum (propagacija)
- fizičkog rastojanja između izvora i odredišta
- broja čvorova (rutera) između izvora i odredišta
- zagušenja u LAN-u u kome se nalazi odredište
- od broja zahteva sa drugih uređaja koje prima odredište

konstatni parametri

varijabilni parametri

LATENCIJA (KAŠNJENE)

```
C:\Users\Korisnik>ping 8.8.8.8

Pinging 8.8.8.8 with 32 bytes of data:
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=54ms TTL=47
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=54ms TTL=47
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=56ms TTL=47
Reply from 8.8.8.8: bytes=32 time=54ms TTL=47

Ping statistics for 8.8.8.8:
    Packets: Sent = 4, Received = 4, Lost = 0 (0% loss),
    Approximate round trip times in milliseconds:
        Minimum = 54ms, Maximum = 56ms, Average = 54ms
```

```
C:\Users\Korisnik>tracert -d 8.8.8.8


Tracing route to 8.8.8.8 over a maximum of 30 hops
  0  1 ms    1 ms    1 ms    192.168.1.1
  1  6 ms    6 ms    5 ms    109.92.112.1
  2  8 ms    6 ms    6 ms    212.200.15.181
  3  13 ms   11 ms   11 ms   212.200.6.222
  4  18 ms   11 ms   11 ms   212.200.6.209
  5  11 ms   11 ms   12 ms   212.200.6.238
  6  17 ms   18 ms   18 ms   79.101.106.2
  7  18 ms   19 ms   20 ms   209.85.243.119
  8  36 ms   40 ms   33 ms   209.85.241.212
  9  50 ms   52 ms   51 ms   209.85.246.40
 10  78 ms   64 ms   71 ms   216.239.48.133
 11  55 ms   55 ms   55 ms   216.239.49.38
 12  *      *      *      Request timed out.
 13  54 ms   54 ms   54 ms   8.8.8.8
Trace complete.
```

ruteri kroz koje paket prolazi do odredišta

General IP Information

IP: 8.8.8.8
Decimal: 134744072
Hostname: google-public-dns-a.google.com
ISP: Google
Organization: Google
Services: None detected
Type: [Corporate](#)
Assignment: [Static IP](#)
Blacklist: [Blacklist Check](#)

Geolocation Information

Country: [United States](#)
State/Region: California
City: Mountain View
Latitude: 37.386 (37° 23' 9.60" N)
Longitude: -122.0838 (122° 5' 1.68" W)
Area Code: 650

LATENCIJA (KAŠNJENE)

```
C:\Users\Korisnik>ping elfak.ni.ac.rs

Pinging elfak.ni.ac.rs [160.99.32.201] with 32 bytes of data:
Reply from 160.99.32.201: bytes=32 time=14ms TTL=52
Reply from 160.99.32.201: bytes=32 time=14ms TTL=52
Reply from 160.99.32.201: bytes=32 time=14ms TTL=52
Reply from 160.99.32.201: bytes=32 time=14ms TTL=52

Ping statistics for 160.99.32.201:
    Packets: Sent = 4, Received = 4, Lost = 0 (0% loss),
    Approximate round trip times in milliseconds:
        Minimum = 14ms, Maximum = 14ms, Average = 14ms
```

```
C:\Users\Korisnik>tracert -d elfak.ni.ac.rs

Tracing route to elfak.ni.ac.rs [160.99.32.201]
over a maximum of 30 hops:

  0  4 ms    1 ms    1 ms    192.168.1.1
  1  5 ms    6 ms    6 ms    109.92.112.1
  2  5 ms    28 ms   6 ms    212.200.15.181
  3  11 ms   10 ms   10 ms   212.200.6.217
  4  9 ms    9 ms    10 ms   212.200.6.186
  5  10 ms   9 ms    9 ms    193.105.163.16
  6  10 ms   10 ms   10 ms   147.91.6.189
  7  10 ms   10 ms   10 ms   147.91.6.85
  8  14 ms   13 ms   13 ms   147.91.6.254
  9  *       *       *       Request timed out.
 10  *       *       *       Request timed out.
 11  *       *       17 ms   160.99.34.100
 12  *       *       *       Request timed out.
 13  15 ms   15 ms   14 ms   160.99.32.201

Trace complete.
```

160.99.32.201

General IP Information

IP: 160.99.32.201

Decimal: 2690851017

Hostname: www.elfak.ni.ac.rs

ISP: Univerzitet u Nisu

Organization: University of Nis

Services: None detected

Type:

Assignment: [Static IP](#)

Blacklist:

Geolocation Information

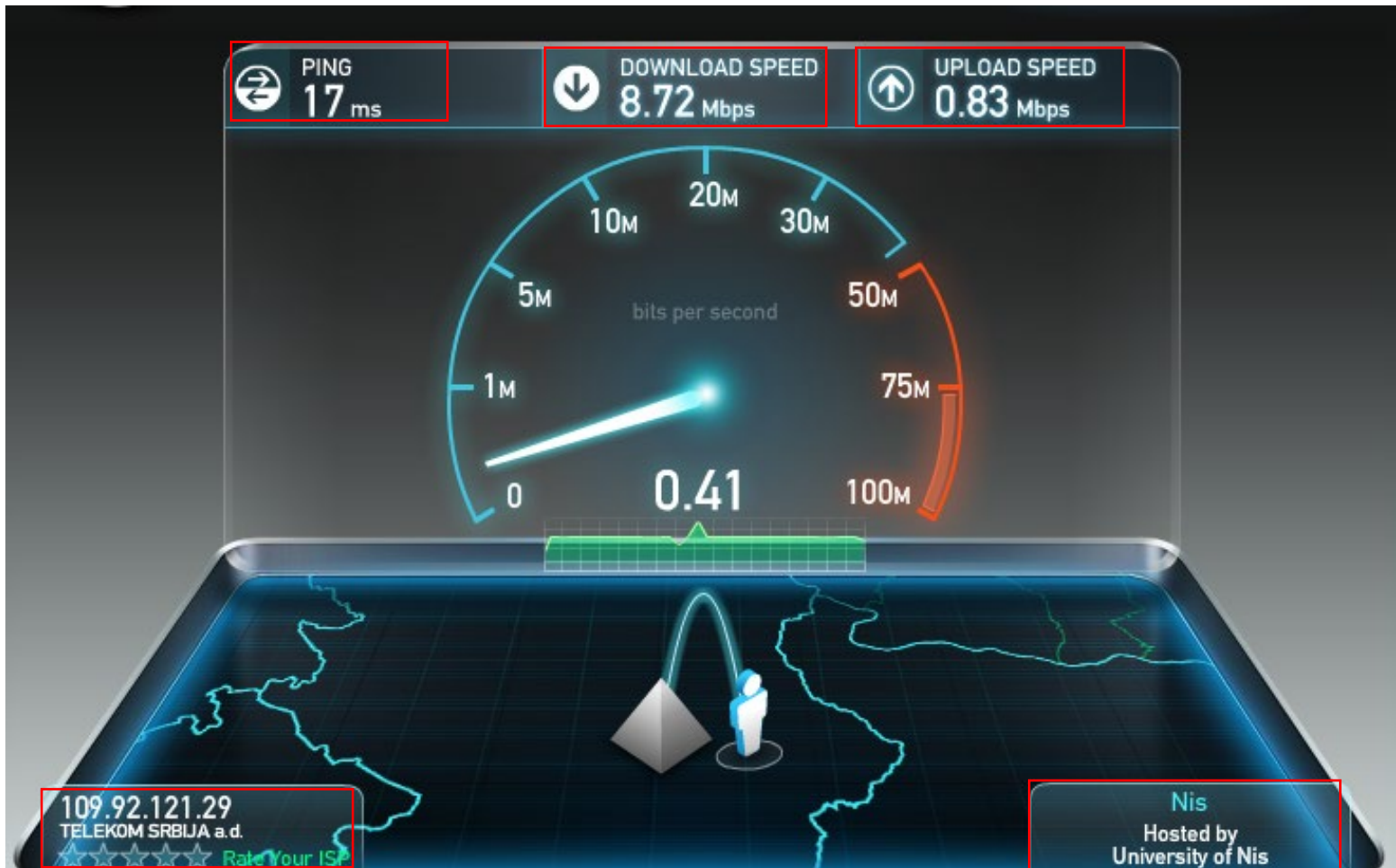
Country: Serbia 🇷🇸

City: Nis

Latitude: 43.3247 (43° 19' 28.92" N)

Longitude: 21.9033 (21° 54' 11.88" E)

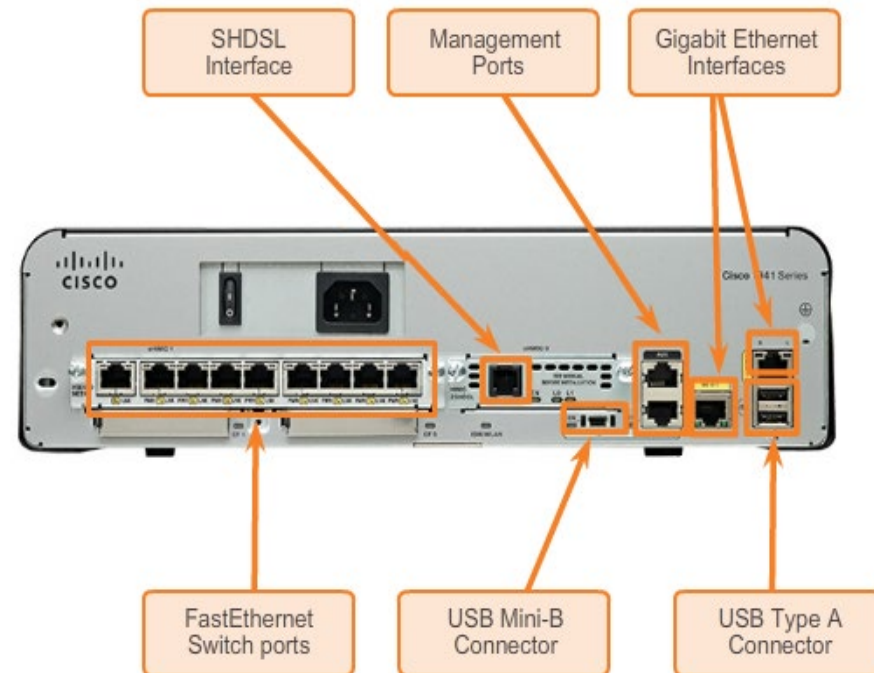
SPEED TEST

FIZIČKI SLOJ

VRSTE PRENOSNIH MEDIJUMA

- Različite vrste interfejsa i portova su dostupni na ruteru
- Ruter je medija gateway
- Služi da poveže različite prenosne medijume

FIZIČKI SLOJ

PRENOSNI MEDIJUMI

Prenosni medijum(pasiva) je fizički put između predajnika i prijemnika.

Prenosni medijumi se dele na:

- a) žičane
- b) bežične

žičani prenosni medijumi

bežični prenosni medijum

IZBOR PRENOSNOG MEDIJUMA

Prilikom izbora prenosnog medijuma ključne karakteristike su:

- a) cena
- b) brzina prenosa
- c) domet

Cena prenosnog medijuma direktno zavisi od količine informacija koje se mogu poslati u jedinici vremena (eng. bandwidth) i dometa.

Domet predstavlja maksimalno dozvoljeno rastojanje između dve tačke bez prisustva pojačavača (eng. repeater), meri se u metrima ili kilometrima

Faktori koji određuju bitsku brzinu i domet prenosnog medijuma su:

- a) opseg spektra
- b) slabljenje
- c) interferencija

FIZIČKI SLOJ

KARAKTERISTIKE BAKARNOG MEDIJUMA

Slabljenje signala – što signal duže putuje veće je slabljenje signala tj. dolazi do distorzije signala, osetljiv na interferenciju

Preslušavanje (Crosstalk)
poremećaj uzrokovan električnim ili magnetnim poljem na signal od strane susedne parice

